

KONVENCIJA ŽUPANOV

ŽUPANI SE

ob upoštevanju naslednjega:

medvladni forum o podnebnih spremembah (IPCC) je potrdil, da so podnebne spremembe resničnost in da so v glavnem posledica uporabe energije za človekove dejavnosti;

EU je 9. marca 2007 sprejela sveženj, imenovan Energija za spreminjajoči se svet, s katerim se je enostransko zavezala, da bo do leta 2020 zmanjšala svoje emisije CO₂ za 20 %, kar bo dosegla z 20-odstotnim povečanjem energetske učinkovitosti in 20-odstotnim deležem obnovljivih virov energije v mešanici energetskih virov;

akcijski načrt Evropske unije za energetske učinkovitost: uresničitev možnosti navaja ustanovitev "Konvencije županov" kot eno od prednostnih nalog;

Odbor regij EU poudarja potrebo po združitvi lokalnih in regionalnih moči, ker je upravljanje na več ravneh učinkovito orodje za izboljšanje učinkovitosti ukrepov za boj proti podnebnim spremembam, ter zato spodbuja vključevanje regij v Konvencijo županov;

pripravljeni smo slediti priporočilom Leipziške listine o trajnostnih evropskih mestih v zvezi s potrebo po izboljšanju energetske učinkovitosti;

zavedamo se obveznosti iz Aalborške listine kot podlage za številne tekoče trajnostne projekte v mestih in procese v okviru Lokalne agende 21;

zavedamo se, da si lokalne in regionalne oblasti skupaj z nacionalnimi vladami delijo odgovornost za boj proti globalnemu segrevanju in da morajo biti zavezane temu boju neodvisno od zavez drugih strani;

občine in mesta so neposredno in posredno odgovorni (prek proizvodov in storitev, ki jih uporabljajo državljani) za več kot polovico emisij toplogrednih plinov, ki nastajajo z uporabo energije, povezane s človekovo dejavnostjo;

zavezo EU, da zmanjša emisije, je mogoče uresničiti samo, če jo podprejo lokalni akterji, državljani in njihova združenja;

lokalne in regionalne oblasti, ki so upravne enote, najbližje državljanom, morajo prevzeti vodilno vlogo na tem področju in biti zgled drugim;

veliko ukrepov na področju energetskega povpraševanja in obnovljivih virov energije, potrebnih za premagovanje posledic podnebnih sprememb, spada v pristojnost lokalnih vlad oziroma ne bi bilo uresničljivih brez njihove politične podpore;

učinkovito decentralizirano delovanje na lokalni ravni lahko državam članicam EU pomaga pri izpolnjevanju njihove zaveze za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov;

lokalne in regionalne oblasti po vsej Evropi zmanjšujejo količino onesnaževal, ki povzročajo segrevanje ozračja, s programi energetske učinkovitosti, ki med drugim zajemajo trajnostno mestno mobilnost in spodbujanje obnovljivih virov energije.

ZAVEZUJEMO:

da si bomo prizadevali preseči cilje, ki jih je EU zastavila za leto 2020, in z izvajanjem akcijskega načrta za trajnostno energijo zmanjšali emisije CO₂ na našem ozemlju za najmanj 20 % na področjih dejavnosti, ki so v naših pristojnostih. Zaveza in akcijski načrt bosta ratificirana v skladu z našimi uveljavljenimi postopki;

da bomo pripravili osnovno evidenco emisij kot podlago za akcijski načrt za trajnostno energijo;
da bomo predložili akcijski načrt za trajnostno energijo v enem letu po našem uradnem pristopu h Konvenciji županov;

da bomo prilagodili mestne strukture, vključno z ustrežno razporeditvijo človeških virov, za izvajanje potrebnih ukrepov;

da bomo civilno družbo na naših geografskih območjih spodbujali k sodelovanju pri razvoju akcijskega načrta, ali natančneje, pri opredeljevanju politik in ukrepov, potrebnih za izvajanje in uresničitev ciljev načrta. Akcijski načrt bo izdelan za vsako posamezno območje in predložen sekretariatu Konvencije v enem letu po pristopu h Konvenciji;

da bomo predložili poročilo o izvajanju **najmanj vsako drugo leto po predložitvi akcijskega načrta v oceno, spremljanje in preverjanje;**

da bomo izmenjavali naše izkušnje in pridobljeno strokovno znanje z drugimi teritorialnimi enotami; da bomo **v sodelovanju z Evropsko komisijo in drugimi zainteresiranimi stranmi** organizirali Energetske dneve ali Dneve mest, ki so pristopila h konvenciji , **ter tako državljanom omogočili, da neposredno izkoristijo priložnosti in prednosti, ki jih ponuja smotrnejša uporaba energije, ter redno obveščali medije o razvoju dogodkov v zvezi z akcijskim načrtom;**

da se bomo udeležili letne konference županov EU za **Evropo trajnostne energije** in dejavno sodelovali na njej;

da bomo razširjali sporočilo Konvencije **v ustreznih forumih, zlasti pa spodbujali druge župane, da se pridružijo Konvenciji;**

da bomo sprejeli prenehanje našega članstva v Konvenciji, na podlagi predhodnega obvestila, ki ga v pisni obliki izda sekretariat, če:

- i) ne predložimo akcijskega načrta za trajnostno energijo v enem letu po uradnem pristopu h Konvenciji;
- ii) ne dosežemo skupnega cilja zmanjšanja emisij CO₂, določenega v akcijskem načrtu, zaradi neizvajanja ali nezadostnega izvajanja akcijskega načrta;
- iii) ne predložimo poročila v dveh zaporednih obdobjih.

ŽUPANI PODPIRAMO:

odločitev Evropske komisije, da v okviru proračunskih zmožnosti vzpostavi in financira strukturo za tehnično in promocijsko podporo, vključno z uvedbo orodij za ocenjevanje in spremljanje, mehanizmov za spodbujanje izmenjave znanja med območji ter orodij za lažje posnemanje in razmnoževanje uspešnih ukrepov;

vlogo Evropske komisije kot usklajevalke konference županov EU za Evropo trajnostne energije; izraženi namen Evropske komisije, da pospeši izmenjavo izkušenj med udeleženi teritorialnimi enotami, zagotovi smernice in primere uspešnih modelov za morebitno uvedbo ter povezovanje z obstoječimi dejavnostmi in mrežami, ki podpirajo vlogo lokalnih oblasti na področju varstva podnebja. **Ti primeri uspešnih modelov bi morali postati sestavni del Konvencije in biti opredeljeni v njenih prilogah;**

podporo Evropske komisije, ki naseljem in mestom, udeleženi v Konvenciji, zagotavlja priznanje in javno prepoznavnost z uporabo namenskega logotipa Evrope trajnostne energije, s svojimi komunikacijskimi sredstvi pa tudi promocijo; odločno podporo Odbora regij, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti v EU, Konvenciji in njenim ciljem;

pomoč, ki jo države članice, regije, pokrajine, mesta mentorji in druge institucionalne strukture, ki podpirajo Konvencijo, zagotavljajo manjšim občinam, da te lahko izpolnijo pogoje, določene v Konvenciji.

ŽUPANI POZIVAMO:

Evropsko komisijo in nacionalne uprave, da vzpostavijo programe sodelovanja in usklajene podporne strukture, ki bodo podpisnikom pomagali uresničevati akcijske načrte za trajnostno energijo;

Evropsko komisijo in nacionalne uprave, da dejavnosti Konvencije v svojih podpornih programih obravnavajo prednostno ter obveščajo mesta in jih vključujejo v pripravo politik in sisteme financiranja na lokalni ravni v skladu z zastavljenimi cilji;

Evropsko komisijo, da se s finančnimi akterji dogovori o vzpostavitvi finančnih zmogljivosti, katerih cilj bo pomagati izpolnjevati naloge v okviru akcijskih načrtov;

nacionalne uprave, da vključijo lokalne in regionalne oblasti v pripravo in izvajanje nacionalnih akcijskih načrtov za energetska učinkovitost ter nacionalnih akcijskih načrtov za obnovljive vire energije.

Evropsko komisijo in nacionalne uprave, da podpirajo izvajanje naših akcijskih načrtov za trajnostno energijo v skladu z že dogovorjenimi in morebitnimi prihodnjimi mednarodno dogovorjenimi načeli, pravili in načini, zlasti na podlagi okvirne konvencije OZN o podnebnih spremembah (UNFCCC). Naše dejavno vključevanje v zmanjševanje emisij CO₂ bi lahko privedlo tudi do določitve ambicioznejšega skupnega cilja.

ŽUPANI POZIVAMO DRUGE LOKALNE IN REGIONALNE OBLASTI, DA SE PRIDRUŽIJO POBUDI O KONVENCIJI ŽUPANOV, DRUGE ZAINTERESIRANE STRANI PA POZIVAMO, DA KONVENCIJO PODPREJO Z URADNIMI PRISPEVKI.

*

* *

PRILOGA

1. Vloge lokalnih vlad pri izvajanju dela:

Ukrepe za energetska učinkovitost, projekte, povezane z obnovljivimi viri energije, in druge z energijo povezane pobude je mogoče uvesti v različna področja dejavnosti lokalnih in regionalnih oblasti.

- Potrošniki in izvajalci storitev

Veliko stav lokalnih oblasti porablja precejšnje količine energije za npr. gretje ali razsvetljavo. Zavedbo programov in ukrepov za varčevanje z energijo v javnih objektih je mogoče ustvariti znatne prihranke.

Poleg tega lokalne in regionalne oblasti izvajajo energetska intenzivne storitve, kot sta javni prevoz in ulična razsvetljava, ki jih je mogoče izboljšati. Tudi če je organ oddal te storitve v izvajanje zunanjim izvajalcem, je mogoče uvesti ukrepe za zmanjševanje porabe energije prek javnih naročil za proizvode in storitve.

- Načrtovanje, razvoj in regulacija

Načrtovanje rabe zemljišč in organizacija prometnega sistema sta v pristojnosti večine lokalnih in regionalnih oblasti. Strateške odločitve o mestnem razvoju, kot je preprečevanje širjenja mestnih območij, lahko zmanjšajo porabo energije v prometu.

Lokalne in regionalne oblasti lahko pogosto prevzamejo vlogo regulatorja, na primer z določanjem standardov energetske učinkovitosti ali vzpostavitev zahteve po vgraditvi opreme, ki uporablja obnovljive vire energije, v nove stavbe.

- Svetovanje, spodbujanje in zgledi

Lokalne in regionalne oblasti lahko prispevajo k obveščanju in spodbujanju prebivalcev, podjetij in drugih lokalnih akterjev k učinkovitejši rabi energije. Dejavnosti ozaveščanja so pomembne za pridobivanje podpore celotne skupnosti politikam za trajnostno energijo. Otroci so pomembna ciljna skupina za projekte za varčevanje z energijo in obnovljive vire energije: kar se naučijo v šoli, bodo uporabljali tudi v zunanjem svetu. Enako pomembno je, da organi delujejo zgledno in drugim dajejo vzor pri opravljanju dejavnosti, povezanih s trajnostno energijo.

- Proizvodnja in dobava

Lokalne in regionalne oblasti lahko spodbujajo lokalno proizvodnjo energije in uporabo obnovljivih virov energije. Lokalni ogrevalni sistemi s sočasno proizvodnjo toplote in elektrike, ki jih poganja biomasa, so dober primer. Lokalne in regionalne oblasti lahko državljanom spodbujajo k izvajanju projektov za obnovljivo energijo tudi tako, da lokalnim pobudam zagotavljajo finančno podporo.

2. **Modeli odličnosti**

Modeli odličnosti so opredeljeni kot pobude in programi, ki predstavljajo svetovno razširjen model uspešnega uveljavljanja konceptov trajnostnega energetskega razvoja v mestnih okoljih. V okviru Konvencije predstavniki modelov odličnosti izražajo svojo pripravljenost, da svoje izkušnje delijo z drugimi in mestom pomagajo uvesti podobne pristope, kadar je to možno in primerno, ter da spodbudijo prenos znanja s pomočjo razširjanja informacij, vključno s smernicami, sodelovanjem pri dogodkih, ki jih organizirajo podpisniki Konvencije, in na splošno z vsakodnevnim sodelovanjem s Konvencijo.

Konvencija lahko kadar koli sprejme nove modele odličnosti pod pogojem, da:

- njihov potencial tehnično ovrednotijo strokovnjaki, ki jih imenuje Komisija, in da je ta potencial ocenjen kot odličen,
- uživajo podporo najmanj enega župana, ki je podpisnik te Konvencije,
- se predlagatelj novega modela pisno zaveže k delovnemu programu dejavnosti razširjanja v odnosu do mest, ki so podpisniki Konvencije, vključno s poročanjem o vplivu njegovih dejavnosti v okviru Konvencije.

3. **Podporne strukture**

Konvencija županov je odprta za evropska mesta vseh velikosti. Mesta, ki zaradi svoje majhnosti nimajo zmogljivosti za pripravo evidence ali oblikovanje in popravek akcijskega načrta, bi morale podpreti uprave, ki imajo take zmogljivosti. Te podporne strukture so lahko regije, okrožja, pokrajine, strnjena naselja, območja NUTS III ali mesta mentorji. Vsako podporno strukturo bo Komisija izrecno priznala kot ključnega akterja v okviru Konvencije. Obseg vključevanja v Konvencijo in posebni pogoji takega vključevanja, tudi pristojnosti za odločanje, bodo podrobneje opredeljeni v posebnem pisnem sporazumu.
